Засгийн газрын 2021 оны
135 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралт

ШИЙТГЭЛИЙН ХУУДАС (маягт 2)

2025 оны 02 сарын 27 өдөр № 0614531 .... хот, сум

ХЯЛБАРШУУЛСАН ЖУРМААР ШИЙДВЭРЛЭХ ЗӨРЧИЛД ШИЙТГЭЛ ОНОГДУУЛАХ ТУХАЙ

Дархан-Уул аймаг Орхон сум Бохуутийн ... /эрх бүхий албан тушаалтны харьяалах байгууллага, ажил, нэр, цол, зэрэг/ Ч.Мөнх-Эрдэнэ би Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан .. Тулгат шинэт ХХК-д 2025.02.21-ний А-08/2025 албан даалгавар хүргүүлж "Байгаль орчны төлөвлөгөөг ажиллаагүй, байгаль менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх холбогдох шаардлага хангаагүй" ... асуудлыг шалгаад ОЛСОН нь:

Холбогдогч /харьяалах улс, хуулийн этгээдийн нэр, хүний овог, нэр, регистр/паспортын дугаар, ажил, албан тушаал, хаяг/ Тулгат шинэт ХХК УБД 19110130[1]8 ДД 4255488 Дархан-Уул аймаг Дархан сум 10-р баг 5-р хороо 3-98 тоот утас 95090516 -нь байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг ажиллаагүй болох нь холбогдогчийн мэдүүлэг, тайлбар зэрэг нотлох баримтаар нотлогдон тогтоогдож, Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 2.3 дахь хэсэгт заасны дагуу шийдвэрлэх боломжтой байна.

Иймд холбогдогч Тулгат шинэт ХХК хүн, хуулийн этгээдийн нэр/-ийн үйлдсэн зөрчилд Зөрчлийн тухай хуулийн 7.1 зүйлийн 2 -д заасан шийтгэл оногдуулах үндэслэлтэй байх тул Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.2 дугаар зүйлд заасныг үндэслэн ШИЙДВЭРЛЭХ НЬ:

1. Холбогдогч Тулгат шинэт ХХК /хүн, хуулийн этгээдийн нэр/-ийн үйлдсэн зөрчилд Зөрчлийн тухай хуулийн тусгай ангийн 7.1-р зүйлийн 2 дахь хэсэгт /зүйл, хэсэг, заалт/-д заасны дагуу торгох /таван зуун мянга/ /шийтгэлийн төрөл, хэмжээ/ шийтгэл оногдуулсугай.

2. Оногдуулсан шийтгэлийн 500'000 төгрөгийг Төрийн сангийн 100190000982 тоот дансанд, хохирол, нөхөн төлбөрийн ....—........ төгрөгийг Төрийн сангийн ....—........ тоот дансанд, зөрчил үйлдэж олсон мөнгөн орлогыг /улсын төсөвт/ Төрийн сангийн ....—........ тоот дансанд тус тус шийтгэлийн хуудсыг хүлээн авснаас хойш 15 хоногийн дотор бэлнээр, бэлэн бусаар сайн дураар төлж биелүүлэхийг даалгасугай.

3. Зөрчлийн тухай хуулийн 3.6 дугаар зүйлд заасны дагуу хүн, хуулийн этгээдийн ....—........ /үйл ажиллагаа, эрх/ аль болохыг зурах/-ыг ....—.... хугацаагаар /хязгаарлах, хүчингүй болгох/ аль болохыг зурах/ эрх хасах шийтгэл оногдуулсугай.

4. Торгуулийн шийтгэлийг хэсэгчлэн төлүүлэх ....—........ үндэслэл тогтоогдсон тул оногдуулсан ....—.... төгрөгийн торгуулийн шийтгэлийг ....—.... хувийг ....—.... хугацааны дотор, ...—.... хувийг ....—.... хугацааны дотор, ...—.... хувийг ....—.... хугацааны дотор хэсэгчлэн сайн дураараа биелүүлэхийг даалгасугай.

5. Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 4.5 дугаар зүйлд заасны дагуу хураан авсан:

А. Зөрчил үйлдэж олсон /хөрөнгө, орлого/, /аль нь болохыг доогуур зурах/

Б. Зөрчил үйлдэхэд ашигласан /зэвсэг, хэрэгсэл, тээврийн хэрэгсэл, унаалга/, /аль нь болохыг доогуур зурах/

В. Зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагаанд ач холбогдолтой баримт болох /эд зүйл, баримт бичиг/ ....—........ /аль нь болохыг доогуур зурах/ ....—........ /нэр, төрөл, тоо, хэмжээ, шинж тэмдэг/-г Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 4.12 болон Засгийн газрын тогтоолоор баталсан "Албадлагын арга хэмжээ авсантай холбоотой хураан авсан хөрөнгө, орлого, эд зүйл, хэрэгслээс хохирол нөхөн төлүүлэх, улсын орлого болгох, устгах журам"-ын дагуу ....—........ шийдвэрлэсүгэй.

6. Холбогдогч Тулгат шинэт ХХК /хүн, хуулийн этгээдийн нэр/-д Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.2 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны 2025.02.14-ны өдрийн дотор торгууль төлөх үүргийг нөхөн биелүүлэхийг даалгах, эсхүл үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой ....—.... төгрөгийн зардлыг гаргуулсугай.

7. Зөрчил үйлдсэн хүн, хуулийн этгээд тогтоосон хугацаанд шийдвэрийг биелүүлээгүй бол шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх журмаар албадан гүйцэтгүүлэхээр эрх бүхий албан тушаалтан Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.6 дугаар зүйлд заасан харьяалах шүүхэд хүсэлт гаргана.

8. Шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.6 дугаар зүйлд заасны дагуу шүүхэд гомдол гаргах эрхтэй болохыг дурдсугай.

ШИЙДВЭР ГАРГАСАН:

Эрх бүхий албан тушаалтан / (гарын үсэг) / / Ч.Мөнх-Эрдэнэ / (нэр)

ТАНИЛЦСАН:

Холбогдогч / (гарын үсэг) / / Б. ... / (нэр)

(Тамга: БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ... УЛСЫН БАЙЦААГЧ 01-20-02/...)

ГОЛОМТ БАНК
Сайн сайхныг санхүүжүүлнэ

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн лавлах дугаар: **322241715** Татсан огноо: **2025-02-27 11:49**

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
4335120564 MN880015004335120564	**100190000982**	**500,000.00 MNT**	**Амжилттай**
Шилжүүлэгчийн нэр **ТУЛГАТШИЙР ХХК**	Хүлээн авагчийн нэр **ДА.МХГАЗАР - ОРЛОГО**	Гүйлгээний утга **тулгат шийр ххк рд4255488**	
	Хүлээн авагчийн банк **Төрийн сан**	Гүйлгээний огноо **2025-02-27**	

Гүйлгээг шивсэн хэрэглэгч	Гүйлгээг хянасан хэрэглэгч	Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч
б. энхжаргал		01 ГОЛОМТ БАНК ХУУЛБАР ҮНЭН

Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голомтбанк ХК.

ГОЛОМТ БАНК
Сайн сайхныг санхүүжүүлнэ

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 327975347

Татсан огноо: 2025-03-27 14:50

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
4335120564 MN880015004335120564	**100190255402**	**1,316,000.00 MNT**	**Амжилттай**

Шилжүүлэгчийн нэр	Хүлээн авагчийн нэр	Гүйлгээний утга
ТУЛГАТШИЙР ХХК	**ДА.ХОНГОР БАЙГАЛЬ НСБАРЬЦАА**	**Тулгат шийр ХХК РД4255488 2025 оны БОМТ Барьцаа төлбөр**
	Хүлээн авагчийн банк **Төрийн сан**	Гүйлгээний огноо **2025-03-27**

Гүйлгээг шивсэн хэрэглэгч	Гүйлгээг хянасан хэрэглэгч	Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч
б. энхжаргал		ГОЛОМТ БАНК 01 ХУУЛБАР ҮНЭН

Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голомтбанк ХК.

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн лавлах дугаар: **S89499553202504083**

Татсан огноо: **2025-04-08 16:12**

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
4335120564 **MN880015004335120564**	**100190255402**	**796,300.00 MNT**	**Амжилттай**

Шилжүүлэгчийн нэр **ТУЛГАТШИЙР ХХК**	Хүлээн авагчийн нэр **ДА.ХОНГОР БАЙГАЛЬ НСБАРЬЦАА** Хүлээн авагчийн банк **Төрийн сан**	Гүйлгээний утга **ТУЛГАТ ШИЙР ХХК РД4255488 2025ОНЫ Б ОМТ** Гүйлгээний огноо **2025-04-08**

ГОЛОМТ БАНК 01 ХУУЛБАР ҮНЭН

Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голомтбанк ХК.

АГУУЛГА

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ТӨСЛИЙН ТУХАЙ ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА 3
1.1.Төслийн ерөнхий мэдээлэл 3
1.2 Хүчин чадал 4
1.3 Бүтээгдэхүүний тодорхойлолт 4
1.3 Хэрэглэх хүрээ 5
1.4 Технологи ажиллагаа 6
1.5 Шохойн чулуу боловсруулах процесс 6
ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИХ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА 7
ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ 8
ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ 12
4.1 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө 14
4.2 Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө 17
4.3 Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө 18
4.4 Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө 19
4.5 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр 20
4.6 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө 22
4.7 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө 23

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн солбилцол 3

Зураг 2. Төслийн талбайн дроны зураг 4

Хүснэгт 2. Агаарт бэхждэг шохойн техникийн шаардлага 5

Хүснэгт 3. Агаарт бэхждэг шохойн техникийн шаардлага 5

Хүснэгт 4. Зуухны технизийн үзүүлэлтүүд 6

Хүснэгт 5. Тоног төхөөрөмжийн техникийн үзүүлэлт 6

Хүснэгт 7. 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний урьдчилсан зардал 13

Хүснэгт 8. 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний эцсийн зардал..... 13

Хүснэгт 9. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө 14

Хүснэгт 10. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө 17

Хүснэгт 11. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө..... 18

Хүснэгт 12. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө 19

Хүснэгт 13. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр 20

Хүснэгт 13. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө..... 22

Хүснэгт 14. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө..... 23

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил 3

Зураг 2. Төслийн талбайн дроны зураг 4

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ТӨСЛИЙН ТУХАЙ ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1.Төслийн ерөнхий мэдээлэл

Төслийн нэр	“Барилгын шохойн үйлдвэр” төсөл
Төсөл хэрэгжүүлэгч	Дархан Уул аймаг, Дархан сум, 10-р баг, 5-3-98
Төсөл хэрэгжүүлэх талбайн байршил	Үйлдвэр нь Дархан хотоос зүүн хойд зүгт 8 км-т байрладаг, шохойн чулуу шатаах бааюунд үйлдвэрлэлээ явуулдаг
Төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллагын хууль эрх зүйн хүчинтэй баримтууд	• Улсын бүртгэлийн дугаар: 911013018 • Регистрийн дугаар: 4255488
Утас	• 99093824

Үйлдвэрийн шохойны үйлдвэр нь засаг захиргааны хувиараар Дархан Уул аймгийн Хонгор сумын нутагт Улаанбаатар хотоос 220 орчим км - т, Дархан Уул аймгаас зүүн урд зүгт 10 км - т, Хонгор сумаас зүүн хойш 20 орчим км зайд MV-004658 дугаар бүхий тусгай зөвшөөрлийн талбайд оршино.

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн солбицол

Уртраг	Өргөрөг
$106^{0} 02^{I} 56.23^{II}$	$49^{0} 26^{I} 6.93^{II}$
$106^{0} 02^{I} 23.23^{II}$	$49^{0} 26^{I} 6.93^{II}$
$106^{0} 02^{I} 23.23^{II}$	$49^{0} 26^{I} 21.93^{II}$
$106^{0} 02^{I} 56.23^{II}$	$49^{0} 26^{I} 21.93^{II}$

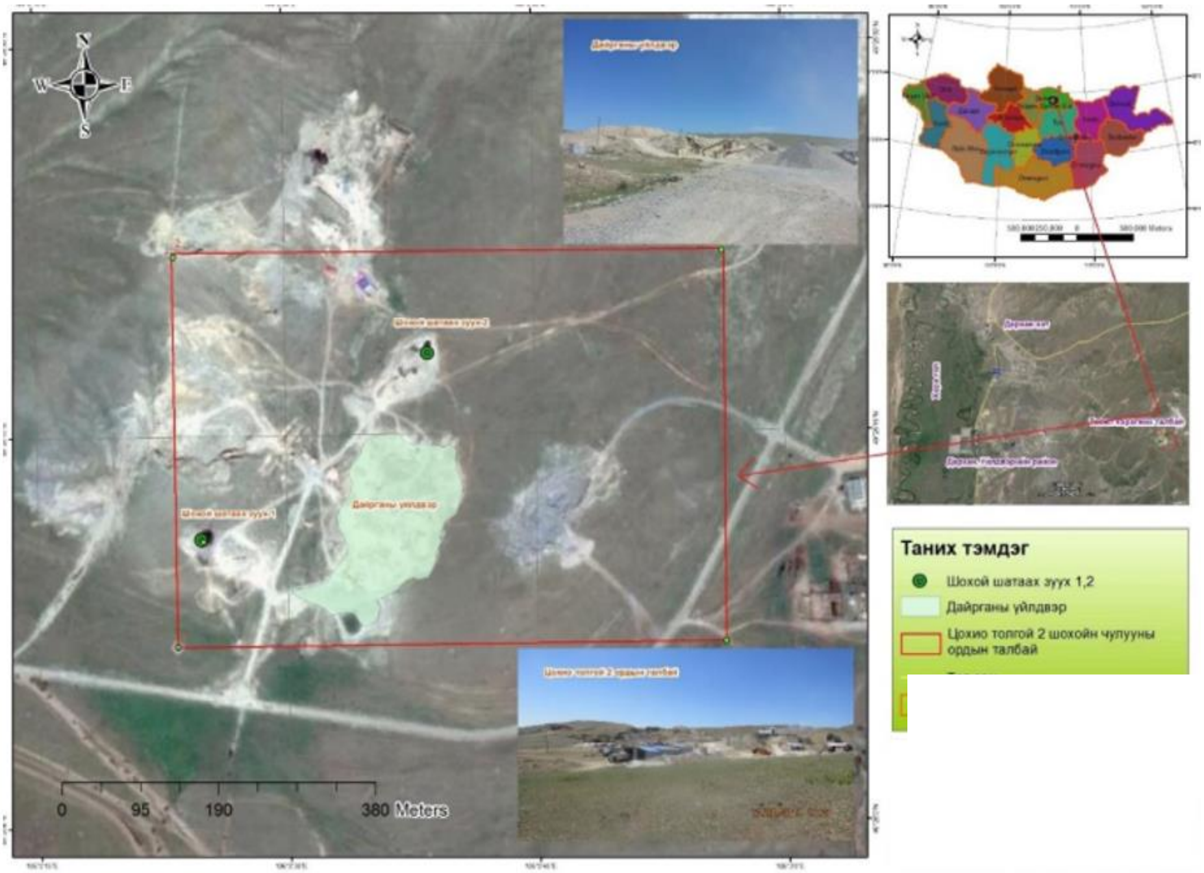

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил

1.2 Хүчин чадал

Тус үйлдвэр нь Дархан уул аймгийн Хонгор суманд Шийрийн хөндийн адагт Цохио Толгойн шохойн чулууны 2-р ордод байрлалтай “Идэр хайрхан” ХХК-ийн шохойн чулууны ордоос үйлдвэрийн түүхий эд шохойн чулуугаа авдаг. Үйлдвэр нь Дархан хотоос зүүн хойд зүгт 8 км-т байрладаг, шохойн чулуу шатаах бааюунд үйлдвэрлэлээ явуулдаг.

Шохой шатаах зуух 1: Шатаах зуух нь жилд 18000 тн шохой үйлдвэрлэх хүчин чадалтай, тасралтгүй ажиллагаатай. Шохой шатаах нүүрсийг Өвөр хангай аймгийн Нарийн тээл сумын Баян тээг ХК нүүрсний уурхайгаас авдаг. Үйлдвэрлэлийн бүрэлдэхүүнд нүүрс, шохойн чулуу хүлээн авах талбай, үйлдвэрлэл явуулах талбай, шохойн тээрмийн цех, савлах борлуулах талбай зэргээс бүрдэнэ. Мөн оффисын байр, ажилчидын хоолны өрөө, хувцас солих байр, амрах өрөө, лабораторийн өрөө байрлана. Нийт 12 хүн, түүнээс ИТА 3 хүн, ажилчид 9 хүн ажилладаг.

Зураг 2. Төслийн талбайн дроны зураг

Шохой шатаах зуух 2: Үйлдвэр нь жилд 18000 тн шохой үйлдвэрлэх хүчин чадалтай, тасралтгүй ажиллагаатай. Шохой шатаах нүүрсийг Өвөр хангай аймгийн Нарийн тээл сумын Баян тээг ХК нүүрсний уурхайгаас авдаг. Үйлдвэрлэлийн бүрэлдэхүүнд нүүрс, шохойн чулуу хүлээн авах талбай, үйлдвэрлэл явуулах талбай, шохойн тээрмийн цех, савлах борлуулах талбай зэргээс бүрдэнэ. Мөн оффисын байр, ажилчидын хоолны өрөө, хувцас солих байр, амрах өрөө байрлана. Нийт 9 хүн, түүнээс ИТА 2 хүн, ажилчид 7 хүн ажилладаг.

1.3 Бүтээгдэхүүний тодорхойлолт

MNS 347-2002 Үйлдвэрийн болон технологийн хэрэгцээний шохой. Техникийн шаардлага. Байгал дээр орших кальцийн карбонатын чулууг шатаах зуухан конвейроор дамжуулан өгч нүүрсийг тоосруулан үлээлгэн шатаана, бэлэн болсон шохойг хэрэглэгчдийн хүсэлтээр бүхлээр болон бөмбөлөгт тээрмээр нунтаглан борлуулалт хийнэ.

1.3 Хэрэглэх хүрээ

Шохойг Үйлдвэрийн өрөг, шавардлагын зуурмаг, сийрмэг бетон гулдмай, царууц тоосго, Үйлдвэрийн төрөл бүрийн царууц эдлэхүүнд барьцалдуулагч материалын зориулалтаар болон уулын баяжуулах үйлдвэрт орчин тохируулах урвалжаар хэрэглэнэ.

Бүтээгдэхүүний техникийн шаардлага нь:

Хийжсэн царууц бетон гулдмайд хэрэглэх шохой нь

- Агаарт бэхждэг
- Унтраагүй, бүхэл ба нунтаг
- Кальцын 1, 2 ба 3 зэргийн
- Усанд тунах хугацаа хурдан \8 минут хүртэл\ ба дунд зэргийн \8-25 минут\
- Тунах үеийн хугацаа бүхэл шохойнд 70-80^{0}C, нунтаг шохойнд 60-70^{0}C байна.

Хүснэгт 2. Агаарт бэхждэг шохойн техникийн шаардлага

№	Үзүүлэлтийн нэр	Унтраагаагүй			
		Кальцийн			
	Зэрэг	1	2	3	4
1	Идэвхит CaO+MgO-ийн хэмжээ, %-иас багагүй	90	80	70	60
2	Идэвхит MgO-ийн хэмжээ, %-иас багагүй	5	5	5	5
3	CO2-ийн хэмжээ, %-иас ихгүй	3	5	7	9
4	Дутуу шатсан хэсгийн хэмжээ, %-иас ихгүй	7	11	14	18

Тайлбар: Шохойн чанарын үзүүлэлтүүд нь янз бүрийн зэрэгт тохирч байвал зэргийг үзүүлэлтйн хамгийн доод зэргээр тогтооно. Улын баяжуулах үйлдвэрт шохойн ширхэгийн хамгийн том хэмжээ 120 мм-ээс хэтрэхгүй, тунах хугацаа нь 15 минутаас удаангүй кальцийн шохой хэрэглэнэ.

Агаарт бэхждэг шохойн 02 дугаарын шигшүүр дээрх үлдэгдэл жингийн 1,5%, 008 дугаарын шигшүүр дээрх үлдэц жингийн 15%-иас ихгүй, бөгөөд хувийн гадаргуу нь 4000 м2/г-аас багагүй байна. Үйлдвэрийн болон технологийн шохой нь эзлэхүүний жигд бус өөрчлөлтгүй байна. Шохой нь нүүрс болон гадны бусад хольцгүй, бохирдоогүй байна.

Баяжуулалтын технологид хэрэглэх шохойны хэт шалалтын хэмжээг үйлдвэрлэгч болон хэрэглэгчийн хоорондох гэрээгээр зохицуулагдана.

Хүснэгт 3. Агаарт бэхждэг шохойн техникийн шаардлага

№	Үзүүлэлтийн нэр	Хэмжээ, жингийн %-иар	
		Ердийн бэхжилттэй	Бага бэхжилттэй
1	Идэвхит CaO+MgO-ийн хэмжээ	5-40	40-65
2	Идэвхит MgO-ийн хэмжээ, ихгүй	6	6
3	CO2-ийн хэмжээ, ихгүй	5	6

1.4 Технологи ажиллагаа

Байгаль дээрх шохойн чулууг олборлон авч шатаахад дараах химийн процесс явагдана. Манай орны нөхцөлд ашиглаж байгаа зуух нь гар буюу бүрэн автомат ажиллагаатай гэж 2 ангилдаг ба манай зуух нь бүрэн автомажсан үйл ажиллагаатай юм.

Шохойн чулууг шатаах зуухны түлшний зарцуулалт шатаасан шохойн 28-30% байдаг. 1 кг шохойд 1180 кДж дулаан зарцуулдаг. Энэ зуухыг ашиглахад засвар үйлчилгээний өртөг бага боловч шаталтын горимыг тохируулахад хүндрэлтэй байдаг. Эргэх зуух нь 14мм зузаантай 2.2м диаметртай 60 м урттай тоног төхөөрөмж бөгөөд доторлогоог галд тэсвэртэй шамотон тоосгоор доторлосон. Шохойн чулууг өөрөө буулгагч механизмаар зөөвөрлөн хацарт бутлуурт 5-20 мм болтол бутлаад зууханд өгнө.

Хүснэгт 4. Зуухны технизийн үзүүлэлтүүд

№	Үзүүлэлтүүд	1-р зуух
1	Зуухны галын хотлын урт	7 м
2	Галын хотлын диаметр	2.2 м
3	Галын хотлын багтаамж	26,6м3
4	Шохой боловсруулах хүчин чадал /хоногоор/	60 тн
5	Нүүрсний төрөл, уурхай	Баян тээг уурхайн нүүрс

1.5 Шохойн чулуу боловсруулах процесс

Тус үйлдвэрийн зуухны хүчин чадал нь хоногт 60 тн шохой чулуу боловсруулах хүчин чадалтай. Баян тээг уурхайн илчлэг өндөртэй нүүрсээр ажилладаг.

Доорх химийн урвал явагддаг:

$CaCO_3$\карбонат кальци\=CaO\кальцийн исэл\+ CO_2 \утаа\

Шохойн чулууг өндөрт температурт шатааж задлахын тулд хатуу түлшийг ашиглана. Нүүрсний шаталт шохойн чулууны хамт явагдана. Нүүрсний шаталтын химийн урвалд нүүрстөрөгч 42,8%, устөрөгч 2.8%, хүхэр 1.1%, гэх мэт шатамхай элементүүд оролцоно.

Нүүрсний шатамхай элементүүдтэй хамт байдаг үнслэг ба чийглэг нь дулаан ялгаруулахгүй харин дулаан алдагдлыг нэмэгдүүлдэг ашиггүй хольц юм. $CaCO_3$ карбонат кальцийн урвалын хурд нь шохойн чулуунд байгаа хольцийн хэмжээ, шохой чулуу ба нүүрсний ширхэглэлийн хэмжээ, түүний дотоод, гадаад температурын шингээлт, CO_2 нүүрсхүчлийн хийн даралтаас хамаарна. Шохойн чулууны ширхэгийн хэмжээ багасах бүр шатаалтын температур дээшилж бүрэн задрал явагдаж боловсруулах хугацаа багасна.

Хүснэгт 5. Тоног төхөөрөмжийн техникийн үзүүлэлт

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр	Тоо ширхэг	Марк хүчин чадал	Зориулалт
1	Дугуй авто ачигч	1	XGMA951	Ачих зөөх тээвэрлэх
2	Тээрэм	1	Бөмбөлөгт тээрэм 7м*1,8м 132квт	Шохой нунтаглах
3	Өөрөө буулгагч машин	1	Хово	Тээвэр
4	Хацарт бутлуур	2	PEF150x250, PEF 400x600	Нүүрс бутлах
5	Шохой шатаах эргэх зуух	2	Нийт урт 60 м, Диаметр 2.2 м, Эзлэхүүн 228м3 55квт	Шохой шатаах
6	Нүүрсний тээрэм	2	Бөмбөлөгт тээрэм 1.2м*4.5м 55квт	Нүүрс нунтаглах

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИХ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Уул зүй: Хонгор сум нь Хангай, ойт хээрийн бүст Хараа, Ерөө голын сав газарт далайн төвшнөөс дээш 700-1000 метрт өргөгдсөн, цаг уурын эрс тэс уур амьсгалтай. Газар хөдлөлийн эрчим 7 балл. Уул нуруud нь хойноос урагш уртраг дагасан байрлалтай байна. Сумын нутаг дэвсгэр нь уул, ой хээр, уул мал аж ахуй болон газар тариалан эрхлэхэд тохиромжтой. Төсөл хэрэгжих Дархан-Уул аймаг нь байгалийн бүс бүслүүрээр ойт хээрийн болон хээрийн бүсэд хамаарах бөгөөд "Шохой шатаах эргэх зуухан цех" төслийн талбай нь байгалийн бүс бүслүүрээр ойт хээрийн бүсэд хамаарч байна. Гэвч төсөл хэрэгжих талбайд ойн зурвас газар байхгүй болно. Уулын энгэрт байрлаж байна.

Цаг агаар, хур тунадас: Байгалийн эрс тэс уур амьсгалтай, жилийн 4 улирлын ялгаа ихтэй, агаарын температурын хэлбэлзэл их, хур тунадасны хэмжээ, чийг багатай цаг агаарын нөхцөлтэй. Тус аймаг нь уур амьсгалын мужлалын хувьд ширүүвтэр өвөлтэй, дулаан зунтай, чийгээр дутмаг мужид багтана. Хонгор сум орчмын нутгаар сүүлийн 30 жилийн хугацаанд агаарын температурын жилийн дундаж -1.9 градус хүйтнээс +3.2 градус дулаан байдаг байна. 1984-1988,1991,1996, 2005, 2010, 2012 онуудад агаарын температурын жилийн дундаж утга хасах градустай, бусад онуудад нэмэх градустай байдаг.

Агаарын температурын УАД-нь 0.7 градус дулаан, хамгийн их нь 1999 онд 44.5 градус /Хонгор суманд 7 сард / хүрч халсан, хамгийн бага нь 2001 онд -48.5 градус /Хонгор суманд 1 сард / хүрч хүйтэрсэн байна. Жилд дунджаар 220-230 өдөр хүйтрэлтэй байж бусад хугацаанд дулаан байдаг.

Ус зүй: Монгол орны гадаргын усны Хойд мөсөн далайн ай савын Хараа голын ай савд хамаарна. Далайн төвшнөөс дээш 700-1000 метрт өргөгдсөн. Хэнтий нуруунаас эх авч урссан том, жижиг голууд бүрдэл нь Хараа голд ихээхэн чухал үүрэг гүйцэтгэнэ. Дархан Уул аймгийн усаар бүрхэгдсэн нийт талбай 2112.54 га. Үүнээс гол горхи 1998.0 га, нуур цөөрөм 24.0 га, үйлдвэрийн болон аж ахуйн зориулалтын усан сангийн талбай 1.0 га тус тус эзэлдэг. Гадаргын усны бүртгэл тооллогоор уст цэг 956, нуур цөөрөм 3, гол горхи 31, булаг шанд 26, худаг 878 бүртгэгджээ.

Хүн ам, эдийн засаг, зам харилцаа: Дархан-Уул аймгийн Хонгор сум нь Буурал, Зулзага, Салхит гэсэн 3 багийн нийт 1529 өрхөд 5694 хүн амьдардаг. Хүн амын тоогоор Дархан-Уул аймгийн 4 сумаас3-т, аймгийн газар нутгийн 77 хувийг эзлэн оршдог,хүн амын нягтрал нь 46,35хүн/га. Сумын газар нутаг дээгүүр ОХУ-ыг Нийслэлтэй холбосон улсын чанартай 34 км авто зам дайран өнгөрдөг. Багууд хоорондоо шороон замаар холбогддог бөгөөд 2021 онд Салхит багийг сумын төвтэй холбодог замыг хатуу хучилттай болгосон байна. Монголын газар тариалангийн төв бүсэд оршдог учраас хөдөө аж ахуйн нийт бүтээгдэхүүнд газар тариалан голлодог бөгөөд газар тариалангийн аж ахуйнууд шинжлэх ухааны баазтайгаа ойрхон байрлаж, түүнтэй хамтран ажилладгаараа бусад аймгуудаас давуутай юм. Аймгийн хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэл нь хүн амын мах махан бүтээгдэхүүний хэрэгцээний 30%, сүү сүүн бүтээгдэхүүний 90%, гурил гурилан бүтээгдэхүүний 70% гаруй хувийг, төмс, хүнсний ногооны хэрэгцээг өөрийн үйлдвэрлэлээр бүрэн хангаж байгаа стратегийн ач холбогдол бүхий салбарын нэг юм.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Ерөнхий арга зүй дээрээ тулгуурлан байгаль орчны нөлөөллийг магадлан жагсаах аргаар тодорхойллоо. Нөлөөллийн үнэлгээг доорхи хүснэгтээр үзүүллээ

Хүснэгт 6. Болзошгүй нөлөөлөл гол эх үүсвэр

Нөлөөлөл		**Үр дагаварын чанарын үнэлгээ**				
		Нөлөөгүй	**Бага**	**Дунд**	**Их**	**Аюултай**
Эерэг нөлөөлөл						
Төсөл хэрэгжиснээр орон нутгийн эдийн засагт эерэг нөлөөтэй байна.						
Төслөөс амьтны аймагт нөлөөлөх шууд нөлөөлөл байхгүй. Төслийн талбайд ногоон байгууламжийг байгуулсанаар төслийн ойр орчмын талбайд тархах зарим амьтдад амьдрахад эерэг нөлөөлөл үзүүлж боломжтой байна.						
Сөрөг нөлөөлөл						
Агаар	Төслийн бүтээн байгуулалтын ажлын үе шатанд машины утаа тортог, автомашины хөдөлгөөнөөр тоос үүсч агаарт дэгдэх			MT		
	Үйлдвэрийн ажлаас үүсэх тоосжилт			MT		
	Барилга байгууламжийн шимт хөрс элэгдэж эвдэрснээс ургамлын нөмрөг талхлагдсанаас тоосжилт үүсэх			ST		
	Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн хөдөлгөөний нөлөөгөөр үүсэх тоос шороо мөн утгуурт ачигч, автомашины яндангаас ялгарах хий зэрэг нь агаар, орчныг бохирдуулна.		ST			
Хөрс бүрхэвч	Төсөл хэрэгжсэнээр газрыг тодорхой хэмжээгээр эвдрэлд оруулна. Элэгдэл эвдрэлд оруулах гол хүчин зүйл нь барилга				LT	

	барих, хүнд даацын машины хөдөлгөөн зэрэг юм.					
	Олон салаа зам гарган зорчих	ST				
	Машин техникийн эвдрэл гэмтэлээс үүдэн тос, тослох материалын асгаралтаас хөрс, ус бохирдох		ST			
	Ажилчдын ариун цэврийн газар болон хоолны газраас гарах шингэн хог хаягдлын байгууламж байхгүй, тэдгээрийн эвдрэл гэмтэл, дүүрэх зэрэг асуудлаас хөрс бохирдох		ST			
Эрүүл мэнд	Ажиллагсадын ихэнх нь дуу чимээ ихтэй орчинд ажиллахаар байгаа тул мэргэжлээс шалтгаалах өвчлөлд хялбар өртөх		ST			
	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл, зориулалтын ажлын нормт хувцасны хангалт, ашиглалтад анхааралтай хандаагүйгээс үйлдвэрлэлийн осолд өртөх		ST			
Ургамлан бүрхэвч	Хүнд машин техникийн хөдөлгөөнөөр орчны ургамлан бүрхэвч талхлагдах		ST			
	Ажиллагсад зориудын бус зам гарган явах нь ургамлан бүрхэвч суларч доройтох.	ST				
	Ажиллагсадын анхаарал болгоомжгүйгээс гал түймэр гарах нь ургамлан нөмрөгт нөлөөлөн, түүний төрөл зүйлийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах (хог		ST			

	ургамал ихсэх) нөлөөтэй байна.					
Амьтаны аймаг	Төсөл хэрэгжих газар тээврийн хэрэгсэл, хүний хөдөлгөөн ихсэж, дуу чимээний нөлөөлөл зэргээс жижиг амьтад дайжих, амьдрах орчин хумигдах сөрөг нөлөөтэй байна.	ST				
Газрын гадарга	Төслийн бүтээн байгуулалтын нөлөөнд төслийн талбай элэгдэл эвдрэлд өртөнө. Бүтээн байгуулалтын ажлын дараа эвдэрсэн газарт нэг наст болон олон наст ургамал тарьж хамгаалан бордох хэрэгтэй.			LT		

Тайлбар.
LT – урт хугацааны нөлөөлөл (10 жилээс дээш)
MT – дунд хугацааны нөлөөлөл (3-10 жил)
ST - богино хугацааны нөлөөлөл (3 хүртэл жил)

	шууд нөлөөлөл
	болзошгүй нөлөөлөл
	хам нөлөөлөл

Дээрх хүснэгтээс харахад тус төслийн үйл явцаас байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөлөл өөр хоорондоо харилцан уялдаа холбоотой нэг нь нөгөөдөө шууд буюу дам байдлаар нөлөөлөх нь харагдаж байна. Тус төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг тооцоолсон дээрх матрицын аргаас үзэхэд тус Үйлдвэрийн ажил нь байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөлөл нь бага байна.

Байгалийн экосистемийн өөрчлөлт: Тус Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны үед барилга байгууламж барих, автомашины хөдөлгөөний улмаас тоос их хэмжээгээр үүснэ. Байгапийн экосистемийн өөрчлөлтөд газрын доорх усны урсацын өөрчлөлт, гадаргын усны чанарын өөрчлөлт зэрэгт төслөөс сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхгүй юм. Хөрсний элэгдэл эвдрэл, ургамлын бүлгэмдлийн бүтцийн өөрчлөлтөд шууд нөлөөтэй, удаан хугацааны, буцалтгүй давтамжтай, нөлөөлөх эрчмийн хувьд бага байна. Геологийн тогтоцын өөрчлөлтөд нөлөөлөхгүй, зэрлэг амьтдын орон зайн өөрчлөлтөд шууд нөлөөлөх нөлөөлөл байхгүй байна. Төслөөс тухайн нутгийн уур амьсгалд шууд бусаар нөлөөлөх нөлөөлөл байхгүй.

***Байгалийн нөөцийн ашиглалт*:** Газрын доорх нөөц баялаг, эрдэс түүхий эдийн нөөцийн багасалтад нөлөөлөх нөлөөлөл нь байхгүй. Бэлчээрийн байдалд шууд бус нөлөөтэй, эрчмийн хувьд бага байна.

Байгаль орчны чанарын өөрчлөлт: Тоосжилтоос хамгаалах арга хэмжээг хангалтгүй авч хэрэгжүүлсэн тохиолдолд хөрсний болон агаарын бохирдол нэмэгдэх зэрэг шууд нөлөөлөл

үүснэ. Энэ нөлөөлөл нь агаарын бохирдол, хөрсний бохирдолд бага эрчимтэй нөлөөлнө. Ингэснээр ойр орчмын хөрсний бүтэц өөрчлөгдөх улмаар ургамлын бүрхэвчид нөлөөлж болох таптай. Дуу чимээ, шуугианы нөлөөлөл нь дунд эрчимтэй шууд, богино хугацааны нөлөөлөлд багтах ба ажиллагсадын эрүүл мэндэд буцаж нөлөөлөх нөлөөлөлд хамрагдана.

Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл: Үйлдвэрийн үйл ажиллагаа нь улс, орон нутгийн төсөвт ямар нэгэн байдллар орлого оруулахгүй бөгөөд төсөл хэрэгжиснээр ажлын байрыг нэмэгдүүлэх сайн талтай. Дэд бүтцийн хөгжилд бага эрчимтэй, шууд урт хугацаанд нөлөөлнө. Хүн амын орлого өөрчлөгдөн нэмэгдэх, хүн амын тоо өөрчлөгдөхөд бага зэргийн эрчимтэй, шууд бус, удаан хугацаанд нөлөөлж байна.

Байгалийн цогцолборт газар, түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палентлогийн олдвор: Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны үед байгалийн өнгө төрх өөрчлөгдөх, ландшафтын хэлбэр өнгө өөрчлөгдөх зэрэгт бага эрчимтэй, шууд бус удаан хугацаанд нөлөөлөхөөр байна. Төслийн талбайн ойр орчимд одоогийн байдлаар түүх, соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палентлогийн олдвор илрээгүй байна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зорилго.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, арилгах, төсөл хэрэгжих орчинд үүсэж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг тогтмол хянах зорилготой. Тус байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөгөөр дараахь арга хэмжээг хэрэгжүүлэхийг зорино.

Үүнд:

- Уурхайн үйл ажиллагаанд хамрагдаж байгаа талбайн хэмжээнд байгаль орчны хуулийн нийцлийг хангах,
- БОННҮнэлгээний заалтуудыг хэрэгжүүлэх,
- Байгаль орчны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хамаарал, хамрах хүрээг тодорхойлох,
- Уурхайн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллагуудын үйл ажиллагаандаа баримтлан хэрэгжүүлэх байгаль орчны асуудлыг шийдвэрлэх арга хэмжээг тодорхойлох,
- Орон нутагтай байгаль хамгаалах, дүйцүүлэн хамгаалах ажилд хамтран ажиллах,
- Талуудын оролцоог хангах, ОХШХ-т олон нийтийн оролцоог хамруулах, тайлагнах тогтолцоог сайжруулах

Хүснэгт 7. 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний урьдчилсан зардал

Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	БОМТ-ийн нийт зардал /мян.төг/,
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	800.0
Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	716.0
Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	400.0
Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	500.0
Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	216.0
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	-
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	-
Нийт	2,632.0

БОННҮ-ний тайланд 2025 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчныг менежментийн төлөвлөгөөг **4212000 төгрөг** зарцуулахаар төлөвлөгдсөн бөгөөд 2025 оны БОМТ-г төслийн **БОННҮ-тэй уялдуулан 4224600** төгрөг зарцуулахаар төлөвлөлөө. /4224600 төгрөгийн барьцаа хөрөнгө 2112300 төгрөгийг байршуулсан/

Хүснэгт 8. 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний эцсийн зардал

Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	БОМТ-ийн нийт зардал /мян.төг/,
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	1,140,0
Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	444.6
Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	380,0
Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	680,0
Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	1,580,0
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	-
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	-
Нийт	4,224,6

4.1 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 9. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Газрын гадарга болон хөрсөн бүрхэвч								
-Үйлдвэрийн ажлын улмаас хөрс, газрын гадарга эвдрэх, бохирдох, -Шатах, тослох материал, нефтийн бүтээгдэхүүн хөрсөнд нэвчиж, ахуйн хог хаягдлаар хөрс бохирдох, -Хог хаягдлаар үүсэх бохирдол	Үйлдвэрийн зураг төсөлд тусгагдаагүй газрыг хөндөхгүй байх	Төслийн талбай	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	2025 онд	MNS 3308:1991 Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга, - MNS 3298:1991 Хөрс. Шинжилгээнд дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага -MNS 5344:2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага. -MNS 3297:1991 Хөрс. Хот суурин газрын эрүүл ахуйн үзүүлэлтүүд -MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	Хонгор сумын ЗДТГ-тай хог хаягдлын гэрээ хийх	Төслийн талбай	-	-	-	Агаарын чанарын хэсэгт тусгасан	2025 онд	
	Үйлдвэрийн орчмын ашиглалтын талбайг бетондох тоосжилтыг багасгах	Төслийн талбай	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	2025 онд	
Агаарын чанар								
Үйлдвэрийн суурь ухах үед болон газар	Тоосжилт бууруулахаар технологийн замыг услах	Төслийн талбай	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	2025 онд	MNS 3384-1982. Байгаль орчны хамгаалал. Агаар мандал. Сорьц авахад

шорооны ажил хийх үед агаарт тоос ихээр дэгдэх	Эцсийн бүтээгдэхүүн болох шохойг уутлаж хадгалах талбайд хаалт, хамгаалалт хийх, тээвэрлэлтийн үед уут сав гэмтэж урагдахаас хамгаалах	Эцсийн бүтээгдэхүүн хадгалах, хураах, тээвэрлэх талбай	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	2025 онд	тавигдах ерөнхий шаардлага. MNS 3384:1982. Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, MNS 4048:1988 Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга Бензин хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга
	Тээврийн хэрэгслүүдийг тогтмол үзлэг, оношлогоонд хамруулж, утаанд хяналт тавьж ажиллах, засвар үйлчилгээг тогтмол хийж байх	Төслийн үйл ажиллагаа нд ашигладаг тээврийн хэрэгслүүд	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	2025 онд	
Ахуйн болон үйлдвэрийн хог хаягдлыг тусгайлан бэлдсэн цэгт хаягүй, тогтсон хугацаанд ачуулж, ариутгал хийгдээгүйгээс орчны агаар бохирдох	Үйлдвэрийн болон ахуйн хог хаягдал хаях зохих шаардлага хангасан битүүмжлэлтэй, хог хаягдлыг ангилан ялгах боломжтой хогийн сав байрлуулах - хог хаягдлын гэрээ байгуулан тогтмол	Төслийн талбай	-	-	-	1,140,0	2025 онд	

	хугацаанд хогоо ачуулах - Хогийн цэгийг тогтмол хугацаанд хлорминаар ариутгах							
Ургамлан нөмрөг								
-Үйлдвэрийн талбайд материалыг эмх цэгцтэй хураах, -Ил задгай хог хаяхгүй байх,	Үйлдвэрийн материалыг эмх цэгтэй ялган ангилж хурааж ургамлын нөмрөгийн өртөх талбайн хэмжээг багасгах	Төслийн талбай	-	-	-	-	2025 онд	
	Хог хаягдлыг ил задгай хаяж хүнд ойромсог амьдардаг, хог хаягдлын индикатор амьтад үржих, хордох нөхцөл бүрдүүлэхгүй байх	Төслийн талбай	-	-	-	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан	2025 онд	
Усны чанар								
Усны зөв зохистой хэрэглээг нэмэгдүүлэх	Усыг ариг гамтай ашиглах	Төслийн талбай	-	-	-	-	2025 онд	-Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага. MNS 4586-98 -Усан орчны чанарын хяналт шинжилгээ MNS 4047-88
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө нийт зардал			1,140,0 мян/төг					

4.2 Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 10. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

Орчны тохижилт, цэцэрлэгжилтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал мян.төг	Нийт зардал мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Төслийн талбайн ойр орчмын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх	Шинээр 100ш хайлаас болон агч мод тарих	Төслийн талбай	-	-	444,6	444,6	2025 он 2025 он	
Орчны тохижилт нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний нийт зардал				444,6 мян/төг				

4.3 Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 11. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал	Нийт зардал (мян\төг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Үйлдвэрийн ажлын явцад болзошгүй аюул, осол, саатал гарах, галын гэнэтийн аюул үүсэх	Үйлдвэрийн техник тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол шалгах, хянах	Төсөл хэрэгжүүлэгч	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	Үйл ажиллагааны явцад	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
	Үйлдвэрийн ажлын явцад осол аваар гарахаас сэргийлэх, хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааг байнга хянаж зааварчилгаа өгч байх	Төсөл хэрэгжүүлэгч	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	Үйл ажиллагааны явцад өмнө	
	Үйлдвэрийн талбайн эргэн тойронг тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулах	Төсөл хэрэгжүүлэгч	-	200.0	200.0	Үйлдвэрийн ажил эхлэхээс өмнө	
	Төслийн талбайн хашаа болон хаалгын эвдрэл гэмтлийг байнга хянах, тухай бүрт засварлах арга хэмжээ авах	Төсөл хэрэгжүүлэгч	-	180.0	180.0	Үйл ажиллагааны явцад	
Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал				380.0 мян/төг			

4.4 Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 12. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийг хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал мян. төг	Төсөл хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт, стандарт
-Үйлдвэрийн ажлын явцад гарсан хог хаягдлыг ил задгай хаях, -Үйлдвэрийн ажил дууссаны дараа Үйлдвэрийн талбайг цэвэрлээгүйгээс хог хаягдал үүсч байгальд сөрөг нөлөө үзүүлэх.	Үйлдвэрийн ажлын явцад гарсан хог хаягдлыг сумын ЗДТГ-тай гэрээ байгуулан тээвэрлүүлэх	Төслийн талбай	-	-	Жилд 1 удаа	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнд тусгасан	2025 онд	-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага MNS 5344:2011 -Хог хаягдлын тухай хууль
	Хог хаягдлын төлбөрөө төлнө	Төслийн талбай	-	-	Жилд 1 удаа	Үйл ажиллагааны зардлаар	2025 онд	
	Үйлдвэрийн засварын цехээс гарах ашигласан тос маслыг эрх бүхий байгууллагад шилжүүлнэ.	Төслийн талбай	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	2025 онд	
	Зуны улиралд хогийн сав болон ажилчдын амьдрах байр. гал тогоонд хортон шавьжийн ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийлгэх	Төслийн талбай	-	500,0	-	500,0	2025 онд	
	Ахуйн бохир ариутгах, халдваргүйжүүлэх. задлах бодис худалдаж авах зардал	Төслийн талбай	-	180.0	-	180.0	2025 онд	
Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал		680.0 мян/төг						

4.5 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хүснэгт 13. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, мян/төг	Нийт зардал, мян/төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
Агаарын чанар						
24 цагийн хэмжилтийг хийж (O3, SO2, NO2, CO нийт тоосонцор, PM 10, PM 2.5, Pb, бенз-а-пирен,температур, агаарын урсгалын хурд, харьцангуй чийглэг, гэрэлтүүлэг Дуу шуугиан чичиргээний шинжилгээ	Төслийн талбай	Төсөл хэрэгжих талбайд жилд 1удаа зонхилох салхины доод ба дээд талд хийнэ	-	738,0	Цаг уур орчны шинжилгээний газрын байгаль орчны хэмжил зүйн төв лаборатори	MNS 4585:2007 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, MNS 3384:1982 Сорьц авахад тавих ерөнхий шаардлага, MNS 4048:1988 Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга MNS 0017-2-5-11:1988 Агаар дахь азотын давхар ислийн хэмжээг тодорхойлох фотоколориметрийн арга, MNS 5013:2009 Бензин хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга, MNS ISO 226:2003 Дуу чимээ- хэвийн норм, түвшиний хэмжээ
Хөрсний шинжилгээ						
Хөрсний химийн үзүүлэлт (pH, Давс, ЦДЧ, CO_2, Ялзмаг, Ca+Mg, Ca, Mg P_2O_5, K_2O)	Төслийн талбай	Жилд 1 удаа	80,0	80,0	Ланд овнер хөрс судлалын итгэмжлэгдсэн лаборатори	MNS 3307:1991, MNS 3308:1991 Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга, MNS 3309:1991 Хөрс. Хөрсний хялбар уусдаг давсны химийн найрлагыг тодорхойлох арга, MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг

Хөрсний хүнд металлын бохирдол тодорхойлох (Cr, Cd, Pb, Ni, Cu, Zn)	Төслийн талбай	Жилд 1 удаа	80,0	80,0	Ланд овнер хөрс судлалын итгэмжлэгдсэн лаборатори	тодорхойлох лабораторийн арга, MNS 4006:1987 Хөрс. Хөдөлгөөнт фосфор, калийг тодорхойлох Мачигины арга MNS 3298:1991 Хөрс. Шинжилгээнд дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага MNS ISO 11047:2001 Хөрсний чанар. Хөрсний усан орчны хандмалд кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель, цайрыг тодорхойлох. Дөлний болон цахилгаан дулааны атомын шингээлтийн спектрометрийн арга MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга MNS 5850:2008 Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Хөрсний эрүүл ахуй (нянгийн тоо, гэдэсний савханцарын титр, анаэробын)	Төслийн талбай	Жилд 1 удаа	100,0	100,0	Ланд овнер хөрс судлалын итгэмжлэгдсэн лаборатори	
Усны чанар						
Усны химийн ерөнхий шинжилгээ (Cl, SO_4, NO_2, SO_3, CO_3, NO_3, HCO_3) ерөнхий хатуулгын хэмжээ, исэлдэх чанар, физик шинж чанар	Баригдсан Үйлдвэрийн усны эх үүсвэрээс	Жилд 1 удаа	590.6	590.6	ШУА, Газарзүй-Геоэкологийн хүрээлэн, усны шинжилгээний лаборатори	MNS 0900:1992. Ундны ус, ундны усны хяналт шинжилгээ MNS 3935:1986. Ундны ус хяналт шинжилгээнд тавих ерөнхий шаардлага MNS 3934:1986 Ундны болон үйлдвэрийн ус-химийн шинжилгээ хийх-дээж авах, хадгалах, зөөвөрлөх
Орчны хяналт шинжилгээний нийт зардал		1580.0 мян/төг				

4.6 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Хүснэгт 8. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь				Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2025 он					
			I-улирал	II-улирал	III-улирал	IV-улирал		
1	Ажилчдад байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалт зохион байгуулах	Үйл ажиллагааны зардлаар	-	+	-	-	Байгаль орчны мэргэжилтэн	MNS 4968:2000 хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, Эрүүл ахуй, Ерөнхий шаардлага.
4	Хог хаягдлын гэрээ байгуулах	Үйл ажиллагааны зардлаар	+	-	-	-	Байгаль орчны мэргэжилтэн	
5	Гал түймэртэй тэмцэх багаж, хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж авах	Үйл ажиллагааны зардлаар	+	-	-	-	Байгаль орчны мэргэжилтэн	
Нийт						-		

4.7 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

Хүснэгт 9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

БОМТ, түүний хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх оршин суугчид, оролцогч талууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээний агуулга	Хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Зохион байгуулах албан тушаалтан	Зохион байгуулах газар
Оршин суугчдад төслийн талаарх танилцуулга, мэдээлэл өгөх зөвлөлдөх уулзалт хийх	Уулзалт, санал асуулга	Төслийн талаарх мэдээлэл	2025 оны IV улиралд	-	Төсөл хэрэгжүүлэгч	Багийн иргэдийн нийтийн хурлын танхим, төсөл хэрэгжүүлж тайлан гаргах
Нийт		-				